

не має значення як для інших користувачів у цілому, так і для даного користувача зокрема.

Список використаної літератури:

1. Луман Н. Реальність мас-медіа / Луман Н. ; за ред.. Іванова В. та Мінакова М. — К. : ЦБТ, 2010. — 158 с.
2. Castells M. The Rise of the Network Society, The Information Age: Economy, Society and Culture / Castells M. ; 2nd ed. — Chichester, West Sussex, United Kingdom : Blackwell, 2010. — 625 p.
3. Derrida J. Given Time: I. Counterfeit Money / Derrida J. — Chicago : The University of Chicago Press, 1992. — 172 p.
4. Innis H. Empire and Communication / Innis H. — London : Oxford University Press, Amen House, 1950. — 230 p.
5. McLuhan M. Understanding Media: The Extensions of Man / McLuhan M. ; reprint. — London, New York : Routledge, 2010. — 392 p.
6. Thompson J. The Media and Modernity: A Social Theory of the Media / Thompson J. — Stanford : Stanford University Press, 1995. — 314 p.

ІВАНИЦЬКА Б. В.

Інститут права та психології
Національного університету «Львівська політехніка»,
асистент кафедри журналістики та засобів масової комунікації,
кандидат наук із соціальних комунікацій

ПОТРЕБА В ОРГАНІЗАЦІЇ ФАХОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ПЕРІОДИКИ ГАЛИЧИНИ У МІЖВОЄННИЙ ПЕРІОД (НА ПРИКЛАДІ ДІЯЛЬНОСТІ ЧАСОПISУ «ПИСЬМО З «ПРОСВІТИ»)

1 жовтня 1877 р. у Львові вийшло перше число часопису «Письмо з «Просвіти», що був розрахований, попри його назву, передовсім на сільську аудиторію. Перші три числа часопису редагував О. Партицький. Наступні — А. Вахнянин, який, до речі, вперше за редакторську працю у отримував гонорар — 30 злотих на рік. Попередні редактори працювали на громадських засадах [4, с. 75]. На його сторінках друкувалися невеликі за розміром публікації на сільськогосподарську тематику та літературно-художні твори малих жанрів. Однак протримавшись в інформаційному полі Галичини два роки — до половини 1879 р., часопис припинив своє існування [2, с. 78].

Причина цього була в тому, що, як зазначалося в «Справозданню товариства з року 1879», багато членів «Просвіти» почали домагатися, аби на сторінках цього часопису друкувалися й політичні новини.

Центральний відділ не погодився на такі пропозиції, мотивуючи це тим, що видання можуть звинуватити в тому, ніби воно «займається політикою». Не дійшовши компромісу, було вирішено випуск «Вістей з Просвіти» припинити.

Лише через 15 років, у 1894 р., часопис відновив випуск під назвою «Читальня – Письмо з Просвіти» за редакцією члена Головного відділу Товариства К. Паньківського. Було встановлено фіксовану річну передплату 4 корони для членів «Просвіти», для інших – 6 корон. Однак через те, що часопис через малу кількість передплатників став збитковим, 1897 р. його перестали видавати, а кошти, призначені для нього, передали для видання нової газети, що почала видаватися цього ж року як тижневик під назвою «Свобода», за редакцією К. Левицького.

На сторінках «Свободи» друкувалися статті з економічної проблематики й вісті як з товариства «Просвіта», так й загалом з просвітнього руху в краю. Таким чином, «Свобода» протягом десяти років фактично була неофіційним органом «Просвіти». Однак в 1907 р., коли Товариство очолив П. Огоновський, «Просвіта» знову приступила до видання власного друкованого органу під первісною назвою – «Письмо з «Просвіти». Редактором було призначено Я. Веселовського. Видавався часопис малим форматом раз на місяць обсягом до одного друкованого аркуша. Оскільки ж в краї гостро відчувався брак неполітичного популярно-наукового часопису для народу, старалася редакція заповнити брак такого часопису саме своїм «Письмом з «Просвіти», й з цієї метою друкувала статті про визначних українських письменників і діячів, про здобуття волі іншими народами та про їх поступи в просвіті і добробуті, пропагуючи й українцям перейняти досвід інших націй.

Виходячи з того, що оформлення видання є важливим елементом сприйняття його змісту [5, с. 149], часопис почав вмещувати більше ілюстрацій, що допомагали глибше зрозуміти сутність текстового дискурсу.

З 1908 р., коли до редагування часопису приступає емігрант «з Великої України» Г. Хоткевич, «Письмо з «Просвіти» стає двотижневиком. Метою зміни періодичності стало не лише бажання оперативніше відгукуватися на злочинні події, а й домогтися нового припливу читачів, саме тому річна передплата не змінюється. Однак навіть за таких умов кількість передплатників збільшується не суттєво, «хитаючись між числом 500–1000» [3, с. 32].

Через рік видавнича комісія при товаристві «Просвіта» «рішила змінити характер органу: із популярно-белетристично-просвітнього на чисто становий орган, усунувши зовсім часть літературну» [6. – Ф. 1015, спр. 76, арк. 94]. Відтак усі матеріали згруповувалися в семи провідних відділах: 1) статті в справах організації просвітньої роботи; 2) статті на теми народної освіти і виховання; 3) огляди просвітньо-організаційного руху на всіх українських землях; 4) огляди просвітньо-організаційного руху за межами України; 5) огляд діяльності Головного

відділу Товариства «Просвіта», його філій і читалень; 6) огляд популярних видань; 7) інформаційний відділ у справах просвітньо-організаційних.

Таким чином, «Письмо з «Просвіти» із часопису, призначеного для масового поширення у краю, став фаховим журналом, підручною книгою для тих, хто працював над просвітою народу, тим друкованим органом товариства, який єднав усі осередки українського просвітянського життя. Українська суспільність «отримала орган, в якому широко обговорювалися просвітні потреби народу..., містилися і статті правничі, ветеринарські і лікарські» [1, с. 94].

Особливо популярним став часопис в 1911–1914 рр., коли активну участь у формуванні його змісту почав Ю. Балицький, який перевів видання із газетного на книжковий формат, запровадив постійні рубрики «Наш поради́ник», «Дописи», «Просвітня робота у чужих» тощо.

Воєнні дії 1914 р. поклали край виданню часопису. Лише в 1916 р. була спроба налагодити випуск часопису, та світ побачило лише одне його число – за липень, яке мало інформативний зміст. Неодноразові спроби почати випуск часопису успіху не приносили. Тільки в середині грудня 1921 р. у світ вийшло перше число (подвійне, з нумерацією № 1/2) відновленого «Письма з «Просвіти» за редакцією В. Дорошенка.

Відновлений часопис почав друкувати твори красного письменства, вів календар історичних подій, тобто знову став популярним літературно-освітнім часописом, а не суто фахово-освітнім органом, яким був до війни. Особливу увагу редакція почала приділяти листам читачів. Майже не було випуску, в якому б не друкувалися селянські дописи. Нерідко матеріали позаштатних авторів, за нашими підрахунками, займали до 65% площі часопису.

Із 1923 р. журнал почав видаватися як місячник під назвою «Народна Просвіта», і під такою назвою припинив своє існування в 1927 р. Між тим усе більше відчувалася потреба в організації фахово-господарської періодики.

Список використаної літератури:

1. Злупко С. На цатах рідної землі / Степан Злупко. – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 1999. – 284 с.
2. Нарис історії «Просвіта» / Р. Іванчук, Т. Комаринець, І. Мельник, А. Середак. – Львів – Краків – Париж: «Просвіта», 1993. – 232 с.
3. Струк З. Діяльність українських кооператив у Західній Україні 1921–1039 рр. / Зоряна Струк. – Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2000. – 152 с.
4. Терновиця О. У змаганнях до світла. – Львів, 1928. – 59 с.
5. Фрост К. Дизайн газет и журналов: Перевод с англ. / Крис Фрост. – М.: Университетская книга. 2008. – 231 с.
6. Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника: відділ рукописів.